По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 37 (10420). Львів, четвер 19. лютого 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к, Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл., Змінa адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО"

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Навманя...

Кресові клопоти польського уряду, клопоти, що мали скінчитися під весну, що мали привести там мир, спокій, загальне вдоволіля, збільшуються і виростають до таких розмірів, що примушують навіть вихованих в пруському сосі адміністраторів безрадно опускати руки. Терпке прийняття одної з безчисленних „кресових" депутацій, що явилися у нього з якимись новими, очевидно репресійними пропозиціями та висловлений при тому погляд про клопітливість і навіть зайвість східних „кресів" є нічим иншим, тільки безрадним, безпомічним опусканням рук.

З приводу цього погляду та обіжника віцемін. Смульского про заборону посольських віч знову зароїлося в польській пресі від статтей, заміток і нарікань на недостачу консолідаційної лінії в східній (себто „кресовій") політиці, на зигзаковатість польської адміністрації, на нерішучість урядових чинників.

Щирість, яка може мимоволі прорвалася з уст мін. Ратайского, викликала бурю негодування. Як смів мін. внутр. справ сказати ні менше — ні більше, тільки те, що „к р е с и" є т я г а р е м, з а й в и м в а н т а ж е м для Польщі? Таж Ратайского покликано на міністра внутр. справ якраз з метою перевести консолідацію всіх земель, що входять в склад сучасної Польщі. А замісць консолідації, себ-то повної уніфікації під кожним оглядом, відбувається дальший розвал. І то в хвилі, коли над Польщею збираються нові хмари, коли зловіщо ваготять нові небезпеки. На „кресах" діються речі, схожі до подій з першої половини XVII. ст., що попередили великі козацькі рухи. Перед зривом було відомо, що там кипить, клубиться, що збираються важкі, оловяні хмари. Ніби то підготовлювано реформи, в суті річи безчинно дожидаючи хвилі, аж поки могутні буруни не вдарять в корабель польської великодержавности. І тепер після подій минулого року, після тисячних небезпек зима мала бути добою напруженої реформаторської діяльности. Замісць реформ прийшла вже друга зміна воєводів, спори за виїмковий стан і т. и., весна надходить і застає знову те саме положення, те саме важке становище.

Так бідкається польська преса, заслонюючи недостачу думки вязанкою пустих, безбарвних і беззмістовних фраз. Бажання польської преси йдуть в тому напрямку, щоби на „кресах" запанувала польськість, щоби українське й білоруське населення по наказу відбуло чудодійну метаморфозу в напрямі польськости, щоби воно вдоволилося в найкращому випадку ролею етнографічних відмін єдиної польської нації, щоби прийняло на себе завдання оборонного валу перед небезпеками зі сходу.

Не будемо спиратися з польською пресою за оцінку положення. На всякий випадок аналогії з першою половиною XVII. ст. не на місці.

Всього три місяці ділить нас від хвилі, коли знову повінь слів про реформи на „кресах" лилася в польському соймі, в польській пресі.

„Кресова Рада", український університет, уніфікація законодавства, реформа адміністрації, розбудова шкільництва, земельна реформа, політичні свободи. Так говорилося, так писалося, навіть дискутувалося. Що більше! Створено окреме міністерство без теки, віддано його в руки визволенського лідера Ст. Тугута, якого й призначено „кресовим" акушером. Мало того! В міністерстві внутр. справ створено окреме становище „кресового" віцеміністра, яким для рівноваги обдаровано вшехполяка Смульского.

розвивав мін. Тугут свої проєкти про „реформи" на „кресах" у Вильні й адміністраційній комісії польського сойму у Варшаві.

під назвою „Кресової Ради", задекретувавши вздалегідь, що без „к р е с і в" н е м а Польщі. Минуло три місяці. І щож сталось?

Особливо обіжник віцемін. Смульского про заборону посольських віч є укоронуванням

Конституція забезпечує незайманість послів і звільнення їх від якоїнебудь відповідальности за їх „діяльність в соймі або поза соймом, що входить в обсяг виконування посольського мандату". А до цього позасоймового обсягу діяльности в першу чергу входить контакт з виборцями шляхом посольських справоздавчих віч. Виборча ординація згідно з конституцією постановляє, що посольські віча відбуваються без якихнебудь обмежень з боку адміністрації. Вкінці 20 арт. конституції зазначує, що посли є представниками всього народу (в політичному розумінні), незвязаними місцем чи округом свого вибору. Всупереч цим виразним і о с н о в н и м постановам, всупереч понад дволітній п р а к т и ц і, ненадійно зявляється міністерський обіжник, по поголоскам виданий без відома Ст. Тугута, зі забороною справоздавчих віч без дозволу

Ф. Ф.

Ми й вони.

Побіджені й побідники в недавньому минулому й тепер.

В останніх днях найшли собі нову поживу шовіністично-громадянські польські кола з Прушиньским на чолі, а далі поліцейські і адміністраційні чинники польські. Оборона школи ведена по думці міністеріяльних польських розпорядків і в дусі „кресових законів" довела до того, що сьогодні на львівській поліції стрічаються із собою представники українських кол у ролі обвинувачених і п. Прушиньскі в ролі першого поліційного інформатора.

Це характеристичне для нашого теперішнього життя. А надодаток цієї людської комедії треба додати, що невідповідальний, смішний навіть своїм зверхнім виглядом чоловічок

Під руками у нас невеличка книжечка, автором якої К. Гродецка, а заголовок її: „Nauczanie języka polskiego w zakresie elementarza na kursach dla dorosłych".[1])

Наших читачів хочемо познайомити з вступним словом цієї книжечки, щоби таким чином вказати на необхідну потребу освіти дорослих:

„Oświata w Polsce była dotychczas przywilejem nieznacznej mniejszości ludu.

W niepodległej Polsce szlacheckiej uczono głównie dzieci szlachty i to możniejszej. D uciśnionych mas stanu kmiecego promienie oświaty dostawały się przypadkowo i darzyły swem światłem nieliczne zaledwie wyjątki.

Klęska niewoli zwarzyła piękny siew; nie dała wzrosnąć żywym pędom Ustawy Majowej".

Na długie lata walka stała się hasłem ludu; walka o byt polityczny, o wolność i równość społeczną, o mowę ojczystą — a więc i o oświatę.

Nietylko dla korzyści życiowych, ile dla utrzymania ducha narodowego rozdmuchiwano rzucone w epoce odrodzenia iskry oświaty, rozpalano je w święty znicz, strzeżono pilnie, nie bacząc na grożące kary.

Powstał w Polsce typ ludzi, jedyny w swoim rodzaju: o ś w i a t o w c y.

Gdy w każdym kraju cywilizowanym oświata spoczywała w rękach nauczycieli, jako pełnoprawnych funkcjonarjuszy państwowych a zarazem społecznych, w Polsce ujarzmionej nauczyciel sam zaciemniał umysły dzieci nauką w języku obcym dla nich i dla siebie — nauką, która była obcą duchem lub zgoła bezduszną, o ile nie była — spiskiem.

Lecz Polska ujarzmiona miała „oświatowców", tych właśnie spiskowców, którzy rozpalali zgaszone napozór iskierki i strzegli świętego ognia.

W Polsce — powszechnie, prosta sprawa nauczania otrzymała dwie dziwne, sprzeczne z sobą nazwy: wróg nazwał ją — występkiem, naród — bohaterstwem.

Jeno błędne przechowało się mniemanie, jakoby to bohaterstwo było przywilejem znów jednej tylko warstwy ludu: warstwy oświeconej, zwanej inteligencją.

Święty ogień przechował się niettylko dzięki tym, co uzbrojeni byli w wiedzę. Podsycały go również twarde i gorące ręce ludu pracy — te, któremi kierował duch świadomości i patrjotyzmu, i te także, które w ciemnościach zupełnej niewiedzy biernie lecz opornie trzymały polski elementarz, a gdy go im wydzierano zastępowały go polskim modlitewnikiem. Podsycały go dłonie tych matek, co jedynie znakiem krzyża świętego i pacierzem polskim umiały zbroić dusze swych dzieci do walki z wrogiem.

Lecz dzieło oświatowe doby dzisiejszej ma jeszcze nową, niezmiernej wagi misję do spełnienia: misję przywrócenia czystości brzmienia mowy ojczystej.

W ciągu całego stulecia i kilku dziesiątków lat, najeźdźcy, którzy z dwóch stron opanowali nasze ziemie, usiłowali wszechwładnie zapanować na bogatej niwie naszej mowy.

Od wschodu i zachodu narzucili na nią pęta niewoli, a wszędzie poczęli wciskać własną mowę — obcą nam, nienawistną jako symbol ucisku, mowę wroga.

Stanął lud murem w obronie swego skarbu — u kolebki dziecięcia, u ogniska domowego, u progów świątyni; lecz zapanował obcy język w życiu publicznem, u warsztatów pracy, a przedewszystkiem, o zgrozo, w szkołach kształcących dziatwę i młodzież polską.

Polska wolna głosi dziś chwałę swych dzieci — za męczeństwo wileńskie, za rany wrzesińskie. Ocalił lud swą mowę, lecz pozostały na niej podwójne ślady najazdu. Spaczoną, zanieczyszczoną polszczyzną mówi częstokroć wykształcony nawet Polak dzisiejszy, pracownik i obrońca swej ziemi.

I oto te ślady, te skrzywienia, skazy i plamy niewoli — zetrzeć, wyprostować powinniśmy co najrychlej — my wolni obywatele. Nauką języka ojczystego przywrócić mamy przyrodzoną moc i piękno mowie ojców — tej najpewniejszej tarczy i osłonie narodu[3]).

Подав **М. Г.**

---

[1]) Є се методично-дидактичний порадник і програма навчання. Книжечка видана за підмогою Виділу позашкільної освіти при Варшавськім Міністерстві В. Р. і П. О. як ч. 14. „Wydawnictwo Centralnego Biura Kursów dla dorosłych" — Warszawa 1922.

[2]) На думці Конституція 3. Мая.

[3]) Стор. 3—7.

Хто досі не прислав ще коляди на „Рідну Школу" — зробить це негайно, бо инакше не буде поміщений у виказі коляди на „Рідну Школу", який Головна Управа УПТ-ва на днях складає по громадам і повітам і оголосить у часописах. — Секція „Рідна Школа" УПТ-ва. Ринок 10. II. пов.

По югославянських виборах.

Дрібні події нашого внутрішнього життя і великі плани західноевропейських держав над забезпекою миру закрили в останньому тижні тінню югославянські вибори, про які слід сказати кілька слів не лише з журналістичного обовязку.

Радикальний уряд Пашіча йшов до виборів під знаком змінення централістичної білгородської влади та скріплення сербської великодержавної ідеї. Коли кабінет Давідовіча, нинішнього голови демократичної партії та провідника опозиції, мусів минулого літа податись до димісії, старий дипльомат Пашіч дійшов до влади при співучасти демократів згуртованих при Прібіцевічеві. Не маючи більшости в парляменті, Пашіч мусів звернутись за підмогою до голосу народу. Саме тоді виринула справа Радіча, якого арештували за державну зраду, обвинувачуючи його у взаєминах з московськими комуністами і мадярським урядом, що мав дати підмогу Хорватії, коли вона відірветься від Сербії.

При останніх виборах уряд Пашіча покористувався суворими засобами, щоби провести своїх кандидатів і обезсилити опозиційні партії. Нині він розпоряджає у скупштині абсолютною більшістю: 162 голосами на 315, придбавши у новім парляменті для радикальної партії 140 місць (раніше 108). Опозиційні партії мають 139 мандатів. Найцікавійшим вислідком виборів є те, що републиканська селянська партія, якої голова Радіч сидить у вязниці, здобула 67 мандатів, маючи 70 у попередній скупщині. Коли зважити, що всі безцеремонні заходи уряду та зусилля поодиноких партій були звернені проти радічівців, яких провідників поарештовано — такий успіх вказує, як широко поширений вплив цієї партії.

Пашіч закінчив найважшу боротьбу, до якої довелось йому ставати за весь час своєї довголітньої політичної карієри. Вийшовши переможцем, він не почуває себе досить сильним. Його союзники, демократи з групи Прібіцевіча, не зовсім годяться у внутрішній політиці зі сербськими радикалами; тому він мусітиме шукати нової підмоги у парляменті і не зможе рахувати виключно на власні сили. У новім парляменті він продовжуватиме працю над змінненням ідеї централізму, а одночасно трібуватиме ґрунту: наскільки ідея федералізму є сильною.

Ідейна противлежність між Білгородом і Загребом та Любляною не найде своєї розвязки в нинішній ситуації. Сербія все ще вважає себе єдиноправною володаркою инших частин Югославії, хоча би з огляду на свої великі жертви в останній війні. Хорватським та словінським партіям, що не хотять підчинитись цій верховній владі на майбутнє, залишається наскрізь опозиційна боротьба на парляментській арені. Чи можливе є нині єднання всіх частин держави для спільної праці? — це преважка проблема, перед якою стане новий уряд. Від нього залежатиме, чи він схоче злагодити свої централістичні змагання спробою рахуватися з фактами географічно-політичних і господарсько-культурних своерідних прикмет та домагань поодиноких частин Югославії.

Ясно, що по такій завзятій виборчій боротьбі ні одна з переможних партій не схоче піти на цю єдину можливу комбінацію, яка чекає, раніше чи пізніше, свого здійснення. Становище нинішнього центрального уряду змінилось, але воно не омине кризи на дальшу мету.

М. Р.

Памятаймо: Рідна [illegible] — це народня фортеця, це [illegible] захист у добі лихоліття!

Студентські справи.

Т-во „Січ" у Ґрацу.

Виділ Т-ва „Січ" в Ґрацу подає до відома, що вписи на літний семестер починають ся в половині березня (марта) і триватимуть до половини квітня. До вписку потрібні: 1) свідоцтво матуральне, 2) метрика, 3) свідоцтво приналежности, 4) 2 фотографії. Товариші, котрі мають семестри українського університету, залучують ще індекс та свідоцтво відходу з українського університету. Т-во „Січ" займається вписами тих товаришів, котрі пришлють разом з документами дозвіл Професуса на виїзд на заграничні студії. Мінімум удержання виносить місячно 15 долярів. Письма слати: Ukrainischer Studentenverein „Sitsch". Graz. Universität Deutsch-Oesterreich.

У. С. Р. Р.

На засіданню президії Київського Губвиконкому член академії А. Кримський подавав інформації про наукову допомогу, яку дає Академія Наук у справі українізації. Академик А. Кримський між иншим заявив, що при Академії працюють дві комісії — одна для складання словника живої української мови і друга термінольогічна, або инакше інститут наукової української мови, якому підпорядкована перша комісія. На чолі Інституту і комісії для складання словника стоїть сам А. Кримський.

Комісія для складання словника випустила вже перший том, другий том ніяк не може побачити світу через затримку з боку видавництва „Червоний Шлях", яке не виконує своїх зобовязань і не друкує даних йому матеріялів до другого тому словника. Третій і четвертий тома словника також готові до друку.

Термінольогічна комісія або Інститут наукової мови порішив видати 26 спеціяльних словників: правничий, природничий, сільсько-господарський, мистецький і т. п. Але для виконання цього рішення потрібні кошти, треба нових 21 співробітників і нового помешкання, бо це помешкання, в якому тепер міститься Інститут, зовсім не пристосоване до наукової роботи.

Наприкінці академік Кримський порушив справу про заборону видавати словники без апробати Академії, аби запобігти видаванню безграмотних словників.

Президія Губвиконкому постановила підтримати перед центральною владою заходи Інституту наукової мови в справі видання спеціяльних словників, про усунення перешкод для друку словника живої української мови і про заборону видавати словники без апробати Академії Наук. (В. 6/II. 25).

Колективні господарства на Україні.

Колективні господарства почали організуватися в 1919 р. На початку 1921 р. було їх 215, в 1922 р. — 1.300, тепер на Україні є коло 5.800 колективів, на 82 процент незаможницьких. Колективні господарства південної, степової частини України більші розміром, ніж південної частини. Від 40 до 50 процент всіх колективів відчувають недостачу інвентаря. Минулого року колективи одержали державної допомоги один і пів мільйона карбованців. Щоби забезпечити колективи інвентарем потрібно до 15 міл. карб. Понад 1000 колективів почали будувати спільні будинки бурси. (Б. 5/II. 25).

Радянські господарства на Україні

Переведено обслідування 53 радянських господарств у ріжних частинах України, це зн. колишніх панських і церковних маєтків, які є в заряді держави. Стверджено збільшення площі посіву з 22.360 десятин в 1921/22 р. на 51.541 десятин в 1923/24 р., але стан господарства є дуже сумний, мертвого інвентаря є досить, але він зужитий, а направляти нема чим, у деяких господарствах брак живого інвентаря досягає 80 процент. Господарства не мають оборотових коштів і вимагають кредитів так на інвестиції, як і на біжучі потреби. (Б. 3/II. 25).

Проф. В. Заїкин. 2)

Українська мемуаристика в минулому й сучасному.

(Докінчення.)

II.

Сучасна українська мемуаристика робить на п. Кревецького краще враження, ніж наша мемуаристика давніща. П. Ів. Кревецький перелічує 26 авторів недавно виданих мемуарів про сучасні нам події. Безперечно, цей список неповний; усіх авторів надрукованих сучасних українських мемуарів тепер, мабуть, є біля сорока, а може й ще більше. Число ніби досить велике; хоча в порівнанні з кількістю надрукованих російських мемуарів про ті-самі часи, це число можна визнати навіть і малим. Та не в числі мемуарів полягає значіння мемуаристики. Бо коли ми приглянемося ближче до виданих досі українських сучасних мемуарів, у нас мусить зявитися сумнів, чи отсі наші мемуари зможуть дати майбутнім поколінням цілком вдоволяючу й вірну відповідь на питання: „яку ролю відіграв український нарід підчас світової війни поч. XX. ст., як визволився він зпід чужого ярма, як основував свою державу, як помилявся при тому і як набирав досвіду" й т. д.

Серед виданих досі мемуарів можна виразно розрізнити три групи мемуарів: 1) загальні огляди подій на Україні за останні роки. Автори цих оглядів пишуть не тільки, як мемуаристи, але також як історики; вони намагаються подати, по можливости, повний, загальний начерк історії України в 1917—20 рр.; таких нарисів маємо досі три: О. Саліковського, В. Винниченка й П. Христюка; 2) мемуари, автори яких хоч і не ставлять собі завданням подати повний історичний начерк, але все-ж таки, розповідаючи про безпосередньо знані їм події, змальовують загальну картину відродження України й дальших подій за останні роки; найкращими з таких мемуарів є спомини Д. Дорошенка та В. Андрієвського; 3) спомини про окремі моменти та окремі події останніх літ; напр., спомини Юртика про окремі події в Києві в 1917 році; сюдиж треба залічити й більшість спогадів про військові походи; таких мемуарів маємо найбільше; чимало з них написано цілком щиро та яскраво, й безперечно придадуться майбутньому історикові, як добрий матеріял; але все-ж таки повної відповіди на зазначені п. Кревецьким питання (цебто ті питання, які, без сумніву, поставлять майбутні покоління) ці мемуари не дадуть; треба, щоб цих мемуарів було значно більше, щоб вони були повніші й ріжноманітніщі. Та, поруч з цими мемуарами про окремі події потрібні й мемуари загального характеру. Тільки на тлі таких загальних мемуарів, як необхідні додатки, подробиці й поправки, матимуть значіння спомини про окремі моменти нашого часу. Без загальних оглядів, на підставі самих тільки епізодичних мемуарів, майбутньому історикові було-б надзвичайно тяжко розібратися в сучасному нам історичному процесі.

А таких загальних оглядів до останнього часу зявилося дуже мало, те й з тих оглядів деякі мають досить сумнівну історичну вартість.

Усі три історичні огляди останніх подій — О. Саліковського, П. Христюка й В. Винниченка мають спільну їм одну хибу: писані вони людьми з виразним партійним обличчям, а найголовніше, як раз тими, що були серед керовників політичного життя на Україні. Період Центральної Ради в усіх трьох освітлено дуже добре й майже обєктивно. Але період Гетьманщини всіма трьома змальовується вже занадто темними фарбами; коли вони пишуть про Гетьманщину, почувається, що їхні рядки вийшли зпід пера заклятих, принціпових ворогів монархії й до тогож особистих противників Скоропадського й борців проти його уряду. В Ол. Саліковського ворожий тон стриманий і літературний, у Христюка значно яскравіший, а в Винниченка виклад просто нелітературний і неподібний до правди; дальші періоди української революції (по знищенні гетьманства) Христюком і особливо Винниченком написані ще менш обєктивно: чуєш, що це вже не історія й навіть не субєктивно написані мемуари, а — особливо в Винниченка — політичний памфлет; у змалюванні періоду Директорії й т. д. Христюк і Винниченко стоять на такім вузько-партійнім становищі, що лають навіть найближчих своїх партійних сусідів, нпр. Христюк (лівий с.-р.) лає с.-р. середньої течії. Властиво кажучи, з трьох загальних історичних нарисів тільки начерк О. Саліковського може бути названий справді історичним нарисом, але, на жаль, він доведений тільки до початків Директорії, крім того, занадто короткий і торкається майже виключно політичних подій: на культурне життя та економічні відносини О. Саліковський чомусь звертає мало уваги. В минулому році заповіджене було друге повніше видання начерку п. Саліковського, але й досі воно не вийшло.

Повну протилежність нарисам Саліковського, Христюка й Винниченка являють „Спомини" проф. Д. Дорошенка: в тих начерках гетьманщину змальовано найтемнішими фарбами, й проф. Дорошенко хоче ї неодмінно реабілітувати. Надзвичайно обєктивний у своїх наукових історичних працях, Д. Дорошенко втрачає цю обєктивність, пишучи мемуари. „Стилізація" подій у спогадах проф. Дорошенка кидається відразу в очі. Перший том „Споминів" Дорошенка (про галицьку „Руїну" в часі світової війни), написаний автором і вів-

На соймовій арені.

Інтерпеляції в соймі.

1. Посла С. Козицького і тов. до голови Ради міністрів і міністра освіти в справі неподогодження міністерством освіти віжкнику проти рішення львівської шкільної кураторії, що затвердила переміну української викладової мови на польську в двоклясовій школі в селі Лисиничі львівського повіту; і в справі безправного та брутального фантування майна мешканців названого села за непокривання обовязку про шкільний прикус.

2. Пос. С. Козицького і тов. у справі незаконної переміни української викладової мови на польську в 2-клясовій школі с. Заколот, самбірського повіту.

3. Пос. С. Козицького до міністерства освіти в справі незаконної переміни української викладової мови на польську в 7-клясовій школі с. Ляшки біля Бібрки, ярославського повіту.

4. Посла С. Козицького і тов. до міністерства освіти в справі побиття дітей в одній з народних шкіл у Дубні.

5. цьогож посла і тов. до міністерства освіти в справі масового зачиновання шкіл з українською викладовою мовою на цілій території, заселеній українським народом.

6. цьогож посла і тов. до міністерства освіти в справі надужить, яких допустився управитель школи Антоні Чеховскі в Білому Камені, золочівського повіту.

7. цьогож посла і тов. до міністра освіти в справі незаконної переміни української викладової мови на польську в 4-клясовій школі Ясениця, перемишлянського повіту.

8. цьогож посла і тов. до міністерства освіти в справі незаконної переміни української викладової мови на польську в народній школі с. Братківці, повіт Городок Ягайлонський.

9. цьогож посла і тов. до міністра скарбу в справі неправильної оцінки землі та поділу її на категорії в селі Мокре, дубенського повіту.

10. цьогож посла і тов. до міністра скарбу в справі нехтування довершеного перед правосильністю закону про маєтковий податок, поділу сільських маєтків у селі Мокре, дубенського повіту, що в наслідках спричинило стягання з тамошніх селян високих сум на той податок.

11. Внесок усіх послів українського соймового клюбу в справі видачі міністром внутрішніх справ обіжника з дня 23. січня 1925 р. ч. 267/25 до воєводів Волинського, Поліського, Новгородського, Білостоцького і делегата уряду в Вильні. Цей славетний обіжник касує всі закони про збори та не допускає навіть посольських справоздачевих віч. Всі посли домагаються відкликання цього обіжника.

12. інтерпеляція посла Підгірського і тов. до міністра справедливости в справі конфіскати статтей в українській газеті „Український Голос" в Перемишлі. І так скофісковано між иншими і статтю „В світлі правди" з приводу вбивства бл. п. дир. С. Матвієва.

13. цьогож посла і тов. до міністра скарбу у справі відмови респіцієнтові скарбової сторожі Емілеві Довош принятя на службу та признання йому емеритури.

14. цьогож посла і тов. до міністра освіти в справі вимушування куратором Міланського шкільного округа грошевих датків на дітях для закупна магічних ламп.

15. цьогож посла і тов. до міністра внутрішніх справ і до міністра освіти в справі незаконного втручання команданта постерунку поліції в Клевані до приватних викладів на українській мові, влаштованих для дітей села Більов Клеванської громади, рівенського повіту, в справі терроризування тиже командантом родичів українських дітей, що ходили на виклади приватного учителя Юрчича і в справі заборони тому учителеві приватно викладати.

16 цьогож посла і тов. до міністра справедливости і внутрішніх справ у справі особистої ревізії у посла Павла Васильчука та ревізії в хаті посла С. Назарука, доконаних слідчим суддею Вонагом при співучасти агентів дефензиви.

17. Посла Козубського і тов. до міністра справедливости в справі незаконного обмеження прав української мови в станиславівському окружному суді і калуському повітовому суді.

18. цьогож посла і тов. до міністра внутрішніх справ у справі противзаконної відмови на заснування робітничого товариства „Воля" у Калуші.

19. Посла Маківки і тов. до міністрів внутрішніх справ і справедливости в справі знасилування старостою влодавського повіту, люблинського повіту, Володимирським виборчих прав при виборах до громадської ради в Кривоверб.

20. посла С. Любарського і С. Хруцького до міністра освіти в справі противзаконного розбирання православної давнини в Холмі. Всі інтерпеляції внесено в місяці лютому ц. р.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Конкордат із Ватиканом.

Варшавська преса подає з посольських кол подробиці про конкордат Польщі з Ватиканом. В границі дієцезії впроважує конкордат зміни, які затирають сліди з розборів. Теперішні дієцезії латинські і греко-кат. містититимуться в цілости в границях Польщі, або що ніяка частина Польщі під церк. оглядом не підлягатиме епископам чужих держав, але й ніякий польський еп. не матиме власти на території чужої держави. Епископом і головами законів можуть бути лише польські горожане. Кождого польського еп. іменуватиме ап. столиця, але передтим Ватикан має запевнитися, чи польський президент не запротестує проти кандидата. Коли б пароховi, вікарієві і т. п. доказали противодержавну діяльність, епископ обовязаний на домагання держ. властей усунути винуватого зі становища. Компетенції папського нунція розтягатимуться на в. місто Данціґ. Щодо церк. неда. власности, то кожному епископові мається оставити 180 гект. землі, кожній парохії 15 до 30 гект. землі, залежно від кляси ґрунту. Обмеженям цим не підлягають лісові ґрунти. Держ. платні в дієцезії виплачуватиметься на руки епископа, а він парохам. Платня пароха 110 зол. місячно. Гонорарі за шлюби, похорони і т. д. будуть задержані.

Вибори в Італії.

Після ухвалення італ. сенатом виборчої реформи, яка привертає 1-мандатову систему, слід уважати її оконечно покінченою. Вибори відбудуться щойно після процесу Маттеоті, але ще не знати коли процес зачнеться. Нововибраний секр. партії фашистів Фарінаці заповідає вибори щойно на осінь 1926 р.

Румунсько-німецький конфлікт.

Румунський уряд зарядив репресії проти Німців, котрі не хотіли заплатити відшкодування Румунії. Німеччина задумує відповісти такими ж репресіями. Так витворилася би торг. румунсько-німецька війна. Румунський уряд наложив секвестр на нім. власність у Румунії, німецький уряд рішив зареагувати на це таксамо. Румунський уряд почав виділювати нім. горожан, які вже довше жили в Румунії. Граничні сторожі забрали їм леґітимації й готівку. На знак протесту на берлінській біржі не нотували переказів на Букарешт і румунських валюрів.

Напруження між Японією й Зад. Державами.

„Юнайтед Прес" звідомляє, що напруження між Японією й Америкою зростає. Амер. адмірал Фішер заявив, що з причини конкуренції на світовому ринку війна між Японією й Америкою можлива, бо дальші уступки Америки рівнялися би зреченню сх.-азійського торгу.

Елементарні катастр. в Европі.

У Швайцарії над Боденським і Ціріхським озером буря спинила филі на 6 м. високі, вихор змітав людей. Бурю супроводжали дивні електр. явища й пожежі. Біля Зальцбурга згоріли села віддалені від себе на 20 км. В Ірляндії сніговії. Втрати в людях. На морі затонули кораблі. Транспортовець „Есельв" пійшов на дно, перетятий на двоє пасажирським кораблем „Меве". Залогу вратували. Побоюються, що на инших кораблях згинуло багато людей.

Американські маневри.

На Гавайських островах будуть на весну великі морські й сухопутні американські маневри.

ким спочуттям до страждань братньої Галичини і всеж таки цілком обєктивно, робить надзвичайно сильне враження. На жаль, дальше оповідання проф. Дорошенка стає субєктивнійшим, особливо, коли він оповідає про Гетьманщину. Але всеж таки його „Спомини" дають виразну картину життя України в бурхливі роки.

Та ще яскравійшу картину подає в своїх художніх і обєктивно написаних мемуарах В. Андрієвський. Він оповідає майже виключно те, що сам бачив; проте, з цього оповідання виникають живі образи, які складаються в суцільне уявління про все пережите Україною за останні роки. Але для майбутнього історика цього не вистарчить: спомини п. Андрієвського будуть для нього лише художнім визерунком; а якіж мемуари подадуть у загальнім повнім та обєктивнім вигляді зміст того, що ми пережили?

Таких спогадів і начерків ми покищо не маємо. Мушу ще звернути увагу на порівнюючи мале число мемуарів про події на Західній Україні. Наддніпрянці чимало написали споминів, але торкаються в них переважно тих подій, що відбулися на Великій Україні.

Взагаліж, як Наддніпрянці, так і Наддністрянці повинні подбати про те, щоб наша мемуаристика вробилася повнійшою й різноманітнішою.

З пястівського обійстя.

Фальшівники опінії. — До епізоду з брилістично-вітосівської боротьби. — Вітосівсько-хлібоїдна експанзія.

Вітосівський „Пяст" (ч. 7 з 15 ц. м.) питує в перерібці „Газети Львовскої" уривок з нашої статті, поміщеної з приводу акту 22. січня 1919, акту обєднання всієї української території в суцільну українську державу, акту зєдинення ЗУНР. і УНР. і доходить до подивугідного висновку, мовляв — „Rusini uznają konieczność przynależności Małopolski wschodniej do Polski". Повід до такого нельогічного, сфальшованого висновку дав „Газ. Льв." і „Пяст-ові" уступ, в якому говориться про хибність і недоцільність сепаратистичних тенденцій Галичини у відношенні до Великої України, а не про що инше. І коли б куркулівські економи з пястівського обійстя завдали були собі труду прочитати цілу нашу статтю, навіть сконфіскованну дбайливим прокуратором, то не мали б не то основи, але й сумнівів щодо льоґічних висновків. А так в своїй куркулівській тупоумности і псевдохитрості обманюють себе і обдурюють польське хлопство, без найменшої потреби і користи.

В томуж самому числі „Пяста" стрічаємо статейку п. Мєч. Ржешутка, секретаря Окр. Управи пястівської партії в Тернополі під дивоглядним написом: „Будова польсько-української угоди?" Правду кажучи, нічого не говориться тут про „угоду", тільки йде спроба представити відношення пястівських супірників Бриля і Павловского до українського селянства. М. Ржешутко зупиняється над поведінкою пос. Павловского у відношенні до Українців. А саме в осени 1921 р. відбувся у Львові зїзд пястівських делегатів зі Сх. Галичини. Проводив тодішній голова львівського округа пястівської організації, теперішний пос. Павловскі. На зїзді був і Вітос. Після рефератів Павловскі, обговорюючи відносини на „кресах",

„запропонував у відношенні до Українців тверде, непохитне становище. Тоді я (себто Ржешутко) зірвався з крісла і піднесеним голосом представив відносини у Сх. Галичині, закидуючи нашій політичній адміністрації невміння управляти національними меншостями, головно остро критикуючи поведінку нашої поліції, а п. Павловского, який як голова—зamість змагати до зміни тих відносин, що загострюють співжиття з Українцями—попагував тверде, неуступчиве становище, я навіть назвав Бісмарком (ну! ну! — Ред.).

Становище Ржешутка піддержав д-р Васунг, д-р Міколайскі і теперішній посол Мілік, тільки Павловскі

„у відповідь на мої слова ще раз показав Українцям твердий пастух київського Ярема: „Побитим ласку виявити?" Сьогодня, що за ірнія! Той сам Павловскі видає для Українців українську газету, (бо ніякий Українець небезпечник ролі редактора в польській газеті, по українськи видаваної, не прийняв би. Український народ піде своїм шляхом і не дасть взятися на полову вовків в овечій шкурі, а ми маємо тільки одно застереження, щоби той шлях ішов в рамках інтересів польської державности). *)

Нема потреби ближче входити в цю боротьбу між брилістами і вітосівцями. Одно певне: і брилісти, і вітосівці зуживають багацько енергії, щоби дібратися до нашого селянства, використовуючи в першу чергу важке економічне положення українського села. Та можемо впевнити п. Ржешутка, що його побоювання й пересторогu відносно впливу Бриля й Павловского зовсім зайві. Український селянин, за дрібними виїмками здеморалізованих гольтіпак — не дасться зловити ані Брилеві, ані Вітосові. Він піде своїм шляхом.

Вітосівсько-куркулівський „Пяст" немов павук снує свої сіти, щоби зловити в них нашого селянина і виконати свої заповітні пляни щодо економічного й політичного погноблення українського народу. Дня 1. лютого цр. відбувся в Станиславові воєвідський конгрес „Пяста", в якому взяли участь пястівські посли під проводом Вітоса та нечисленні мазурські кольоністи і вшехпольська інтелігенція. І тут розігралася боротьба проти Бриля і Павловского. Д-р Тарговскі, що недавно опустив Бриля, сповідався перед вшехполяками, подаючи мотиви свого кроку, і присягався, що до смерти буде держатися Вітосової поли. На пястівсько-вшехпольський зїзд явилася депутація „Rusinów z posł. Załuckim". Годилось би, щоби п. Ржешутко так само різко виступив в імя етичних принципів проти політики свого презеса і проти ширення деморалізації при допомозі хлібоїдської компанії.

Наші політичні угрупування не повинні спускати з очей цих експанзивних змагань всіх пород польських людовців. Їхня розкладова робота, без огляду на фірмову особу, проводиться під одним гаслом. Так далеко сягає Польща, як далеко сягає плуг **польського хлопа!**

М. Ч.

*) Останній уступ в скобках від слів: „бо ніякий..." не був друкований в „Пясті". Редакція „Пяста" його скреслила. Даємо його переклад, який надіслав нам п. Ржешутко. — Ред.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мова і правопис.

(Уривок з моєї докторської праці.)

— Українці це par excellence анархістична нація — сказав раз один фільософ, не пригадую собі вже який: Бен-Акіба чи Назарук.

Сказав і добре сказав.

Нам ні монархія, ні комунізм ні навіть диктатура ніколи не припадала до вподоби. Ще як владу виконують прошені чи непрошені Нормани, та справа сяк-так іде. Але як візьмуть керму в руки свої, корабель зараз зачинає вертітися, хитатися і вкінці дає нурка.

Так воно діється не тільки в державних справах, але й у кожній ділянці нашого життя.

Всюди і завсіди ми анархісти до найдрібнійших річей. Кожний з нас має на все свій індивідуальний погляд.

Цій прикметі завдячуємо обставину, що досі не дали себе як нація звести до спільного знаменника і під ніяким оглядом.

Возьмім наприклад мову і правопис!

Що вже не на комбінували ріжні уніфікатори в роді Академії Наук і визначних учених, — нація не дала себе спровадити на манівці. Вірна своїй традиції: що голова, то розум, дивиться спокійно в майбутність з переконанням що... так далі не може бути.

Були свого часу злочинні спроби надати українській літературній мові соборницький характер, але затії не довели до нічого. Наддніпрянська і галицька мова лишилися надалі і розвивають успішно свої діялекти.

Зразком наддніпрянської мови харківські „Вісти", ідеалом галицької — „Воля Народа".

Наддніпрянська мова ділиться на діалекти: Винниченківський, Петлюрівський і Большевицький.

Галицька на: Кураторський, Наук. Тов. ім. Шевченка, Л. Н. Вістника, староруский і священичий.

Крім тих головних діалектів є ще багато дрібних говорів, відповідно до скількости видавництв, часописів, авторів, книжок, брошур, відозв, писем, листів і листівок.

Від часу визвольної війни почав витворюватись ще один діалект т. зв. еміґрантський. Він лучить у собі всі перли наддніпрянської і галицької мови від шепетів аж до дингазка і мордерці включно.

Цей діалект заточує чимраз більші круги і має всі вигляди стати одним з найбільш поширених по цей і по той бік греблі.

Неменше відрадний обєв, як у справі мови, дається завважити і в справі правопису. Тут навіть можна сказати, ще буйніша ріжнородність.

Наприклад: слово инший.

Пишуть його: инший, іеший, иньший, иньший, инчий і інчий. Шість можливостей і всі допускаємі. А коли додати ще на переді „г" то буде дванайцять (з ь — аж 18!)

В справі правопису ніхто не забирає навережне голосу і тому всюди панує якнайбільша толєратність.

Пиши, не тільки що хочеш, але й як хочеш.

Тому не дивно нікому, що капаствуюча „Воля Народа", втративши безповоротно твердий знак, викинула і мягкий, а щоби надати своїй „мові" сяку-таку подібність до російської, пише: терпят, болят, заяц, конец і т. п.

Правописна і мовна свобода дійшла до того, що як би всі Українці вміли писати, то булоб сорок мільонів правописів і мов, не рахуючи вище підписаного.

Кожна професія, кожний стан має свою спеціяльну мову і свій правопис, не беручи під увагу малих індивідуальних відхилень.

Правники пишуть сяк, професори так, лікарі сяк-так, а духовники так-сяк.

Але найоригінальнійше з усіх пишуть архітекти.

На площі „Академічного Дому" вже пів року красується таблиця:

„Передприємство
тої будови
веде
Леонард Дзядзінский".

Біля неї проходить денно 300 студентів, 400 учениць, 50 учителів (10 з них українці!) і всім це виглядає „сяк-так".

Галактіон Чінка.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне (36) число „Діла" було сконфісковане за кілька уривків і висновок передової статті п. н. „Клопоти" і за шкільні резолюції зборів Народньої Організації Українців м. Львова.

— **Карієра Моркотуна.** У звязку з недавною поїздкою ославленого Моркотуна на Рад. Україну й назад, париські „Последнія Новости" (орган Мілюкова) помістили нотатку про карієру того політичного авантуриста й хамелеона. Моркотун обурився (він теж уміє обурюватися) і прислав редакції названої газети одно найливе „спростування" а потім друге, покликуючись на французький пресовий закон і домагаючись товстого шрифту для більше — на його думку — ефектовних і переконуючих місць спростування. „Посл. Нов." вволили волю Моркотуна й закону та додали до цього свою замітку, в якій м. ин. досить ядерно схарактеризовано моркотунівську карієру. „Моркотун служив у свій час активно режімові гетьмана Скоропадського („самостійна Україна"), потім, діставшись до Парижа, змайстрував „Український Нац. Комітет" („федерація"); трохи пізнійше прийняв „орієнтацію на Врангля" („автономія"), а після упадку Криму заміняв Врангля на Раковського („радянська платформа"); большевики дозволили йому переїхати до Харкова, але з УСРР, з ганьбою й неприємностями вислали його назад. Покінчивши на „диктатурі пролетаріяту" придумчивий Моркотун скочив до Кирила („леґітимна імперія"). — Карієра, як бачимо, богата на „орієнтації". На превеликий жаль, на думку насувається неодна аналогія з галерії українських політиків останнього десятиліття...

— **Успіх українського журналіста на париськім ґрунті.** Наш париський кореспондент п. Ілько Борщак одержав постійний вступ на трибуну справоздавців у французькій палаті депутованих (парляменті). Число таких кореспондентів є дуже обмежене й тому важко туди дістатись. Характеристично, що проти уділення п. І. Борщакові, як єдиному українському журналістові, карти вступу, запротестував у Синдикаті чужоземних журналістів Поляк Квечковскі, кореспондент „Ржечпосполітої", член польського пропаґандистичного бюра в Парижі. Він казав, що „Діло", виходить у Польщі, ergo — твердив нахабно — всі журналістичні білєти повинні передаватись польському бюрові пропаганди! Справа опинилася в Бюро Преси при Ке д'Орсей (мін-ство загр. справ) і закінчилась великою компромітацією закукуріченого польського писаки: „Коли ми в союзі з Польщею, то хочемо, щоб і инші народи, які живуть у Польщі, були нашими приятелями", сказали в мін-стві п. Квечковскому й негайно видали нашому співробітникові бажаний білєт.

— **Концерти славянських пісень,** на всіх славянських мовах, організує в найблищім часі мішаний хор, сполучений з 24 добірних сил, під орудою п. О. Ротицького. Артистичне турне почнеться зі Станиславова.

— **Бранка й вправи резервістів.** Перед покликанням на вправи річників 1899 і 1900 буде покликана до військових рядів друга частина рекрутів з 1903 р. (половина того річника розпочала військову службу в жовтні 1924 р.) а то між 15 і 22 березня (марта) ц. р. Рівночасно з ними будуть покликані рекрути инших річників, котрі досіль користали з відсунення терміну служби, а які не отримали пролонгати того відсунення. Звільненими від отого обовязку будуть лише матуристи з 1903 р., які будуть покликані в червні ц. р. рівночасно з матуристами р. 1904 і будуть приділені до вишколу в старшинських школах.

— **Дорожнеча.** Найдорожчою країною у світі є Радянський Союз. Торкається воно одинаково гуртових цін, що й детайлічних. Але причини таких тамошніх цін загально відомі. Адже ще й нині фактично Рад Союз відділений китайським муром від цілого світа, зовнішня торговля все ще монополізована державою, щораз нові економічні експерименти колихають нар. господарством, промисл і внутр. торговля зруйновані, свобода рухів, ініціятиви все ще звязана, ніде добути капіталу і т. д. і т. д. За те багато типічнійшим може видаватись дорожня у Польщі: Польща йде в поході світової дорожні зараз на другому місці за Рад. Союзом! Представляючи відношення цін у ріжних країнах, виходить, що гуртові ціни зросли від червня до грудня мин. року: в Чехословаччині на 5·8 проц., Англії й Данії на 6·8 проц., Злуч. Держ. 7·3 проц., Франції 9·3 проц., Австрії 13·5 проц., Польщі 17·6 проц. Коли в тім самім часі детайлічні ціни зросли в ЧСР. на 0·5 проц., а в дорогій Австрії на 12·4 проц., то в Польщі зросли вони на 33 проц. Прикладово, порівнюючи одиницями, маємо такий образ, що мука коштує в ЧСР. 3·58, в Англії 3·96, в Німеччині й Австрії 3·63, в Рад. Союзі 6·30 в Польщі 4·07; масло: в ЧСР. 26·08 в Австрії 36·44, в СРСР 54, в Польщі 42·73; цукор в ЧСР 5·18, в Німеччині 5·20, СРСР 24·20 (колись найдешевший цукор у світі!); пара черевиків: в ЧСР 108·84, в Німеччині 101·50, в Австрії 114·60, в СРСР 360, в Польщі 190·39.

— **Робітнича доля.** Вчора у Львові два робітники впали жертвою своєї важкої чорної заробітньої праці. Є у нашій „столиці", і то майже в самому центрі міста, ще чимало таких камяниць, які досіль не мають получення з вуличним відходовим каналом. В одній із таких великих будівель при вул. Смерековій ч. 3 і 5 (за Старим Ринком) власники щойно тепер догадалися, що треба би втягнути й отой будинок до каналізаційної сітки. Два робітники, Василь Левко й Михайло Проскурницький, зайняті у бетонарського майстра Юзефа Грицака, працювали над пробиттям відпливу з кльоачної ями під отим будинком до найблизшого вуличного каналу. Саме при цій роботі вони згинули, удушені трійливими газами. Почувши зойки нещасних, чотирьох мешканців дому кинулось їм на ратунок, але це не вдалось їм, бо самі зімліли в удушливій атмосфері ями. Заалярмовано поліцію, стражаків і ратункове поготівля. Про силу газів, які добувались з ями, свідчить те, що й стражаки та санітарі, які ратували затроєних, вийшовши на верх землі — зімліли й тяжко захворіли. Показалося, що кльоачні ями в отих домах не були чищені від часу будови домів! Та й не вдалось вже повернути всім життя: Грицак і Проскурницький, цей останній — батько 5-ти дітей, — вже більш не побачили своєї рідні.

— **Міжнародне Товариство Спальних Вагонів** відкрило з днем 17. ц. м. власний відділ при вл. Галицькій 15. (Дім Банку Гіпотечного). Товариство буде продавати **спальні місця краєві і заграничні** у всіх напрямах, як також і **корабельні карти** всіх корабельних товариств. Також там **білети до ресторанційних возів,** та замовлює **комнати в готелях.** Телеграфічна адреса: **SLEEPING** — Львів телефон 30-90.

Зі спорту.

Вісти з Українського Спортового Союза.

Союз копаного мяча. В пятницю 20. лютого ц. р. о год. 7. вечер в домівці Сокола-Батька відбудуться конституюючі сходини Союза копаного мяча. Спортова Рада взиває всі львівські і провінціональні клюби вислати на ці сходини обовязково своїх делеґатів.

Важкоатлетичні змагання за мистецтво V. Запорізьких Ігрищ відбудуться в днях 14, 15, і 16 березня ц. р. у Львові. Бажаючі взяти участь у змаганнях зголошуються письменно до дня 7. березня ц. р. на адресу: Ст. Кошоба, Львів, ул. Руська ч. 20, Сокіл-Батько.

Сокільське життя.

Заборона „Сокола" в Перемишлі. — Український „Сокіл" у Подєбрадах — Нефортунний виступ москвофіла Верґуна. — Вечір „Сянової Чайки" в Перемишлі.

З сокільського життя можна зареєструвати як відрадні, так і невідрадні факти. В Перемишлі староство спинило діяльність місцевого українського „Сокола". За те в Подєбрадах згуртувалися Українці и самостійне, сокільське товариство, а заразом основали Сокільську раду на цілу Чехословаччину. Брали вони визначну участь в життю тамошнього чеського Сокола і на змаганнях здобували перші місця. На чолі того руху стоїть М. Єреміїв з Придніпрянщини. Ще студентом техніки він в Празі 1912 р. запізнався з українським сокільством а будучи у Львові, навязав тісніші зносини з львівським Соколом. На здвиг в 1914 році у Львові організував Киян взяти участь. Однак арешти серед молоді в Київі підчас шевченківських демонстрацій (він також попав у тюрму) перешкодили цьому.

Чехи плянують на рік 1926 всеславянський здвиг, в якім мали би взяти участь усі Славяне.

Дісталося ославленому Верґунові в чеському сокільському вістнику. Будучи в характері гостя на VII. чеському сокільському конґресі, зробив Українцям закид зради славянства. Називаючи його виступ несмачним, часопис звертає йому увагу на те, що хоч між Москвинами було много зрадників та ніхто їм цього не витикає.

Як наша молодь ставиться до руханки і змагу, свідчить руханковий вечір спортового кружка „Сянової Чайки" в Перемишлі. Відбувся він дня 11. II. у битком виповненій салі „Народного Дому". І не диниця. „Сянова Чайка" вже істнує від 1909 року та зуміла здобути собі симпатії усього громадянства. Мило було бачити між видцями наше священство, як і старше громадянство.

Промови, яку держав голова „Сянової Чайки" вислухано з видимим зацікавленням. І для старшого громадянства вона була цікавою, бо казала їм під иншим кутом глядіти на фізичне виховання, ніж дотепер у нас глядять. Слід би було і многим Львовянам-спортовцям запамятати собі ті слова, які там впали: спорт істнує не для спорту, а як засіб виховання нашої молоді а послідовно цілого народу на здорових, сильних, характерних і солідарних громадян.

Руханкові точки були старанно підготовані і вложено в їх вивчення богато часу і пильности. Вправи на кони, поручах, списами, вежі виходили справно, певно і з розмахом. Добрані рутові забави а передусім мраморні і вправи списами всіх затопили. Вокальні точки хору випали як найкраще, за те музика повинна би навчитися українських маршів. Має їх масно.

— Під увагу перемиським громадянам: молодь дала доказ розумної і поважної праці над собою. Черга на громадянство здобути для неї власний майдан.

Віла boy.

✝ Посмертні згадки.

о. Онуфрій Лепет, парох Красної, пов. Надвірнянського, помер нагло на удар серця 26. I. у 69 році життя. Покійний, совісний, ревний трудовик у винограді Христовім, людина прегарного лагідного характеру, був у році 1914 арештований тодішньою владою, і разом із дружиною вивезений до Талергофу. Ці страшні знущання підкопали ніжне здоровля його дружини, котра небавом там померла: а пок. о. Онуфрій по довголітнім скитанні у Граці та околиці вернувся назад до свого улюбленого села. Як опікувався своєю парохією, як провадив паству, як був усіма люблений, найкращим доказом цього був величавий похорон. При участи численних священиків і величезнім здвизі народа відпроваджено його на вічний супокій. Пером йому земля, яку він так любив. — І. Б.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор Д. Котка:

У середу 18. лютого м. Борщів.
Четвер 19. II. м. Бучач.
Пятниця 20. II. м. Бучач.
У неділю 22. II. м. Галич.
У понеділок 23. м. Галич. 1230 21-?

Заходом Українського Правничого Товариства відбудеться в четвер, дня 19. лютого, год. 6 вечір, сала Тов. охорони дітей Блятарська 11 відчит пп. судді д-ра Чайківського п. з. „Нове польське чеське право". 1—1

Подяка Його Високопреосвященству Митрополитові Андрію Шептицькому у Львові. Ми члени читальні Просвіти у Небилові числом 150 складаємо у Вашим стіп нижчий поклін і сердечну подяку за дар 20 долярів на закупно цегли з цегольні в Перегінську, на докінчення читальняного дому в Небилові. Нехай Господь Бог наділить Вас кріпким здоровлям та довгим віком. За Виділ Читальні Просвіти в Небилові: *Іван Миговин* голова, *Юліян Черник* секретар. 1—1

Дрібні оголошення.

УЧИТЕЛЬКА бажає переписки з добрим, симпатичним мущиною від 30—40 літ. Першенство мають Придніпрянці. Зголошення до Адміністрації під „Русалка". 1399 2—3

ДИПЛЬОМОВАНА, з довголітньою практикою повитуха А. Турчинова, Львів, вул. Корол. Ядвиги 36. поручається Вп. Паням на час недуги. 1360 4—6

ТОРГОВЕЛЬНИЙ помічник з кількалітною практикою шукає заняття, зголошення слати до Адміністрації під „Помічник" 1398 2—2

СТАРША, самітна, ощадна жінка, що порумівається добре на сільській і домашнім ґаздівстві, пошукує місця господині. Львів, Янівська 48 п. Штека. 1401 2-2

КОНЦИПІЄНТ і писар можуть з референціями подати свої умовини на адресу: адвокат Мудрецький в Товстім місті (Tłuste) біля Чорткова. 1359 5—5

ПОШУКУЮ лекції на селі. Спеціяльність математика. Зголошення до Адміністрації під „Лекція". 1391 3—4

ПАРТЕРОВИЙ ДІМ на продаж з вільним мешканням (6 убікацій) в Коломиї на продаж. Відомість у адв. д-ра Івана Чернявського в Коломиї. 1392 3-1

СТУДЕНТ фільософії пошукує мешкання у Львові від 1. III. ц. р., може уділяти лекції з вищих клас ґімназійних. Зголошення до Адміністрації „Діло" під „мешкання". 1411 1—1

ФОРТЕПЯНИ, піяніна першорядні продає купує, міняє, також приймає строєння. Львів Личаківська 57 офіцина I. п. Бжевич. 1412 1—1

ПОШУКУЮ інструктора для ученика IV. кл. гімн. Платня після умови. — Микола Кушнір, Волчищовичі п. Судова Вишня. 1413 1—2

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає **О. Костик.**

З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.